

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2020

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Jan Krzysztof Ardanowski

Znak sprawy: BHZ.zch.058.4.2020

Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

W odpowiedzi na interpelację nr 3919 Pana Jarosława Rzepy Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 kwietnia 2020 r. w sprawie afrykańskiego pomoru świń uprzejmie informuję, co następuje.

Zwalczanie afrykańskiego pomoru świń (ASF) odbywa się na podstawie przepisów ustanowionych na poziomie Unii Europejskiej (UE) dotyczących środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń, które obowiązują na jednolitych zasadach wszystkie państwa członkowskie UE, w tym również Polskę.

Podkreślenia wymaga fakt, że efektywność zwalczania ASF jest uzależniona od wielu łącznie stosowanych środków, w tym przed wszystkim od redukcji populacji dzików na terenie całego kraju, przestrzegania zasad bioasekuracji w gospodarstwach oraz poszukiwania zwłok padłych dzików i ich eliminacji ze środowiska jako potencjalnego źródła wirusa.

Wystąpienie ognisk oraz przypadków ASF na danym obszarze wiąże się z wprowadzeniem określonych ograniczeń. Zasady regionalizacji i wyznaczania poszczególnych obszarów zostały ściśle określone przez Komisję Europejską. Komisja sprecyzowała sposób zarówno wyznaczania, jak i znoszenia poszczególnych obszarów, które swym zasięgiem mogą wykraczać poza teren danej gminy czy powiatu, gdzie wykryto chorobę.

Środki zwalczania ASF określa dyrektywa 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiająca przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniająca dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192 z 20.07.2002, z późn. zm.). Ww. dyrektywa została wdrożona do polskiego porządku prawnego m. in. w

ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967, z późn. zm.) oraz aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy. Powyższe przepisy nie różnicują środków przewidzianych do zwalczania ASF w granicach administracyjnych miast. Na obszarze całego kraju stosuje się jednolite procedury oparte na przepisach prawa.

Należy zauważyć, że dla sprawnego zwalczania ASF na terytorium Polski najistotniejszym elementem jest aktualnie działanie polegające na redukcji populacji dzików. Odstrzał dzików na terenach występowania ASF, jak również na terenach wolnych od choroby, musi być prowadzony w sposób ciągły i zdecydowany, tak aby ograniczyć ryzyko szerzenia się choroby – a w dalszej perspektywie – spowodować jej wyeliminowanie ze środowiska naturalnego.

Odstrzał dzików na terytorium Polski prowadzony jest w ramach gospodarki łowieckiej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 67, z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do wspomnianej ustawy. Za gospodarkę łowiecką odpowiada Minister Środowiska.

Dodatkowo, szczególnie na obszarach występowania ASF, wykorzystywana jest – uzupełniająco – instytucja odstrzałów sanitarnych.

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, w tym ASF, w drodze rozporządzenia - aktu prawa miejscowego, może nakazać odstrzał sanitarny zwierząt na określonym obszarze, w tym nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich odstrzał sanitarny zwierząt wolno żyjących (dzikich). Analogiczne uprawnienie przysługuje wojewodzie, który na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii może nakazać taki odstrzał na obszarze danego województwa. Przy wykonywaniu odstrzału sanitarnego, o którym mowa powyżej stosuje się odpowiednio przepisy o zachowaniu bezpieczeństwa na polowaniach określone w przepisach wydanych na podstawie art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie.

Niezależnie od powyższego, odnosząc się do kwestii dzików bytujących poza obszarami łowieckimi, należy zauważyć, że na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii posiada także uprawnienie do wydania aktu prawa miejscowego (rozporządzenia) nakazującego m. in.: odłów zwierząt łownych wraz z określeniem sposobu jego przeprowadzenia oraz postępowania z odłowionymi zwierzętami, w tym ich uśmiercenia.

Należy zwrócić również uwagę na fakt, że zasady dotyczące utrzymania porządku publicznego i bezpieczeństwa na terenie miast są zadaniem własnym gminy, co wynika z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 9 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.), który stanowi, że zadania własne gminy obejmuje kwestię porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Przebywanie dzikich zwierząt na terenie miast z pewnością może powodować naruszenia porządku

publicznego oraz bezpieczeństwa obywateli w postaci niszczenia mienia, urządzeń produkcyjnych bądź użyteczności publicznej oraz w skrajnych przypadkach stwarzać możliwość zaatakowania przez nie ludzi.

W tej sytuacji przytoczony przepis upoważnia gminę do podejmowania działań mających na celu przywrócenie porządku publicznego lub zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom. Działania te mogą zgodnie z prawem polegać między innymi na odłowieniu zwierząt i przewiezieniu ich w bezpieczne miejsce ustalone w drodze porozumienia z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich oraz nadleśniczymi.

Nakaz transportu zwierząt do wskazanego miejsca, w celu zwalczania chorób zakaźnych może wynikać również z decyzji powiatowego lekarza weterynarii, na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Jest on skierowany w stosunku do określonego podmiotu zajmującego się transportem zwierząt lub zwłok i może odnosić się wyłącznie do indywidualnego podmiotu prowadzącego taką działalność. Nie może więc stanowić aktu prawa miejscowego i każdorazowo musi wynikać z decyzji powiatowego lekarza weterynarii.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że jakkolwiek dotychczas brakowało stosownych przepisów regulujących bezpośrednio i jednoznacznie kwestię odłowu zwierzyny wraz z jej uśmiercaniem na terenie miast, art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie poniekąd porządkuje tę kwestię umożliwiając staroście - w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim - wydanie decyzji o odłowieniu, również odłowieniu z uśmierceniem bądź odstrzale redukcyjnym zwierzyny, w przypadku gdy stanowi ona szczególne zagrożenie w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej.

Reasumując pragnę podkreślić, działania związane z ograniczaniem szerzenia się ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są podejmowane w sposób ciągły, z zastosowaniem wszelkich dostępnych środków, na wielu płaszczyznach oraz we współpracy z różnymi resortami i instytucjami.

Na poziomie województwa najistotniejszą rolę w procesie organizacji zwalczania choroby odgrywa przy tym wojewoda poprzez działania realizowane w ramach wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego. W kontekście obecnej sytuacji epizootycznej w zakresie ASF Polska wykorzystuje przy tym dotychczas zdobyte doświadczenia oraz korzysta z rozwiązań zastosowanych w innych państwach Unii Europejskiej, takich jak Czechy i Belgia, również tych dotyczących redukcji populacji dzików. Pragnę zapewnić, że działania te będą kontynuowane w celu powstrzymania rozprzestrzenia się tej groźnej z ekonomicznego punktu widzenia choroby.

Z poważaniem

Jan Krzysztof Ardanowski

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi